

Nauka pisania może być świetną zabawą!

Umiejętności ruchowe konieczne do wyćwiczenia płynnego pisania wykształcają się zanim jeszcze dziecko idzie do szkoły. Jak dowodzą badania specjalisty od sensomotoryki, eksperta marki Stabilo Doktora Christiana Marquardt'a, nie są one jednak właściwie wykorzystywane. Tymczasem nauka pisania może być świetną zabawą, do której dziecko z radością się dołączy.

Nauka pisania zawsze sprawiała dzieciom problemy. Tymczasem rysując od wczesnego wieku nasze pociechy nabierają zdolności prowadzenia ręki w swobodny sposób. Utrwalają się ruchy takie jak: kreślenie linii pionowych i poziomych, okręgów (przeciwnie do wskazówek zegara). W oparciu o te umiejętności, można gładko przejść do nauki liter. Według badań niemieckiego eksperta Doktora Christiana Marquardt'a naukę pisania powinno się więc opierać o te predyspozycje i wykorzystywać je, zamiast wpajać na siłę szereg niezrozumiałych reguł.

Nauka pisania

Oznaką prawidłowego pisania jest automatyczny sposób, w jaki poruszamy dłonią. Ruchy te charakteryzuje równy rytm oraz stopień powtarzalności, są płynne i nie wymagają czasu ani wysiłku – tłumaczy Marquardt. Dzieci uczące się pisać, kiedy rysują wykonują ruchy bardzo płynne – tworząc linie czy koła. Kiedy jednak pracują nad literami, które mają kształt nieznaną, zaczynają kopiować je kawałek po kawałku. Te kontrolowane ruchy, uniemożliwiają wspomnianą płynność, wpływają na tempo pisania oraz ścislenie dłoni. Im lepiej dzieci radzą sobie z pisaniem, tym mniej kontrolują swoje ruchy i zaczynają pisać automatycznie.

Wnioski te warto wykorzystać w nauce, łączyć rysowanie i pisanie. Dzieci uczące się pisać, muszą powtarzać określone czynności i ruchy. Trzeba również wiedzieć, że nawyki w pisaniu dzieci leworęcznych są inne niż dzieci praworęcznych. Ważne jest, aby przygotować dziecku odpowiednie miejsce do pracy:

a) dla leworęcznych

- światło powinno padać na biurko z prawej strony
- dziecko powinno siedzieć z lewej strony biurka
- zakup odpowiednich dla dzieci leworęcznych przyborów szkolnych

b) dla praworęcznych

- światło powinno padać na biurko z lewej strony
- dziecko powinno siedzieć z prawej strony biurka
- zakup odpowiednich dla dzieci praworęcznych przyborów szkolnych.

Przybory szkolne

Wbrew pozorom przybory szkolne dedykowane lewo lub praworęcznym mają olbrzymie znaczenie. Prowadzone badania z ergonomii określiły, że jest wiele czynników mających wpływ na pisanie. Przygotowując ekspertyzy specjalistyczne, dotyczące ergonomii produktów, Dr Górska Prezes Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego, ocenia dane sprzęty powszechnego użytku pod kątem poniższych zasad konstrukcji:

- siła, wielkość i położenie powinny odpowiadać możliwościom biologicznym użytkownika
- kierunek ruchu powinien być zgodny z oczekiwanym
- kształt i forma powinny odpowiadać krzywiznom fizjologicznym ciała
- faktura materiału, z którego wykonany jest wyrób, powinna sprzyjać pewności chwytu
- materiał powinien być łatwy do utrzymania w czystości
- wymiary powinny być zgodne z cechami antropometrycznymi użytkownika
- kolorystyka i harmonia kształtu powinny zaspokajać potrzeby estetyczne użytkownika.

Szczególne wymagania z punktu widzenia ergonomii powinny spełniać przedmioty manipulowane rękoma – tłumaczy doktor Ewa Górska, Prezes Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego - wynika to z faktu, że ręka jest nie tylko narzędziem chwytym, ale również instrumentem czucia.

Skomplikowana i bardzo subtelna budowa anatomiczna świadczy o wielkich możliwościach kinematycznych i dynamicznych ręki. Nieprawidłowości nawet stosunkowo niewielkie w konstrukcji przedmiotów obsługiwanych ręką mogą prowadzić do uszkodzenia delikatnej struktury anatomicznej i w następstwie powodować ograniczenia funkcji jakości i wartości chwytu oraz funkcji sterowania, czyli zmniejszenia zdolności manipulacyjnych. Ze względu na to, że w sterowaniu dłonią uczestniczą mięśnie przedramienia, niekorzystne zmiany mogą dotyczyć również tej partii ciała i spowodować zmiany w łokciu, tzw. łokieć tenisisty.

Patrząc kompleksowo na naukę pisania warto łączyć komponenty psychologiczne, sensomotoryczne oraz ergonomii sprzętu piśmienniczego. Do takiego wniosku doszła już dawno firma Stabilo, która do pracy przy nowych modelach i kolekcjach artykułów tej marki, zatrudnia najlepszych światowych specjalistów. Jednym z nich jest wspomniany Dr Marquardt. Efektem pracy zespołu są innowacyjne i ergonomiczne produkty, które zdobywają uznanie na całym świecie. Przybory szkolne tej firmy cieszą się sporym uznaniem wśród leworęcznych i ich rodziców. Produkty te ułatwiają naukę w szkole dzieciom, przy czym w porównaniu z konkurencją są tańsze.

Gdy nauka staje się monotonna

Ćwiczenie pisania czasem zaczyna być monotonne, dziecko zniechęca się. Jeśli dodatkowo pojawiają się trudności, nasza pociecha rezygnuje z pisania. Co zrobić, aby je zachęcić? Zaczynjcie się bawić!

Oto kilka zabaw na zachętę:

- lepienie plastelinowych literek własnego imienia
- rysowanie patykami na piasku
- malowanie farbami przy użyciu palców - obecnie dostępne farby są łatwo zmywalne. Występują również farby przeznaczone specjalnie do malowania palcami, a dziecko pozbawione ograniczeń będzie miało dobrą zabawę. Można również zostawiać odciski swoich dłoni i stóp, tworzyć z nich różne kompozycje
- obrysowywanie rąk, stóp, ciała, przedmiotów codziennego użytku, zabawek, a następnie dorysowywanie im oczu, uśmiechów, tworzenie kompozycji
- pisanie świecą na kartce, a następnie malowanie po kartce farbami, tak aby napis zrobił się widoczny
- kreślenie linii, figur, liter, cyfr na tackach z kaszą
- wykonywanie różnych ćwiczeń graficznych przy użyciu: kredy, kredek woskowych, węgla rysunkowego, pędzla, ołówka, długopisu, pióra bądź mazaków różnej grubości.

Trzeba pamiętać, że nie możemy ćwiczyć z dzieckiem przez kilka godzin bez przerwy. Dziecko potrzebuje relaksu i odpoczynku. Dlatego dobrze jest też przeprowadzić parę ćwiczeń relaksacyjnych, takich, które w zabawie ćwiczą automatyzację ruchów związanych z pisaniem.

Polecamy np.:

- zabawy ruchowe: pryskanie wodą, otrzepywanie rąk z wody, wytrzeptywanie wody z rękawa, otrząsanie się z wody, strzepywanie nitki z rękawa
- kreślenie linii z zachowaniem kierunku ruchu: linie pionowe – od góry ku dołowi, linie poziome – od lewej ku prawej

- kreślenie w powietrzu, na tackach z piaskiem i różnymi technikami graficznymi linii pionowych, poziomych, ukośnych, łamanych, krzywych i figur geometrycznych (koło, elipsa, kwadrat, trójkąt).

Ćwiczenia powinny być wykonywane w atmosferze zabawy i śmiechu, aby dziecko zrelaksowało się. Dzięki dobremu nastrojowi, pociecha nie będzie przejmowała się porażkami i przezwyciężymy jej strach przed niepowodzeniami w malowaniu i pisaniu. Dodatkowo wywiąże się między Wami nić emocjonalna, która wpływa na socjalizację i rozwój dziecka. Ważne jest abyście w tych zabawach nagradzali wysiłek pociechy. Jego praca włożona w rysunek, pisanie musi zostać doceniona. Niepowodzenia można obracać w żart i wspólnie się pośmiać, ale nie naśmiewać się. Po serii ćwiczeń, można wrócić do nauki pisania.

Pisanie, które nam nie sprawia problemów, dla dzieci jest spora trudnością. Trzeba wykorzystać umiejętności, których dziecko nabyło w zabawie, aby nauka nie była nudna i monotonna, aby chciało pisać. Maluchy zachęczone do ćwiczeń, miło będą kojarzyć edukację, co przełoży się również na późniejsze wyniki w szkole.

Opracowały nauczycielki gr IV